

Johann Sleker Joachim Lizovius

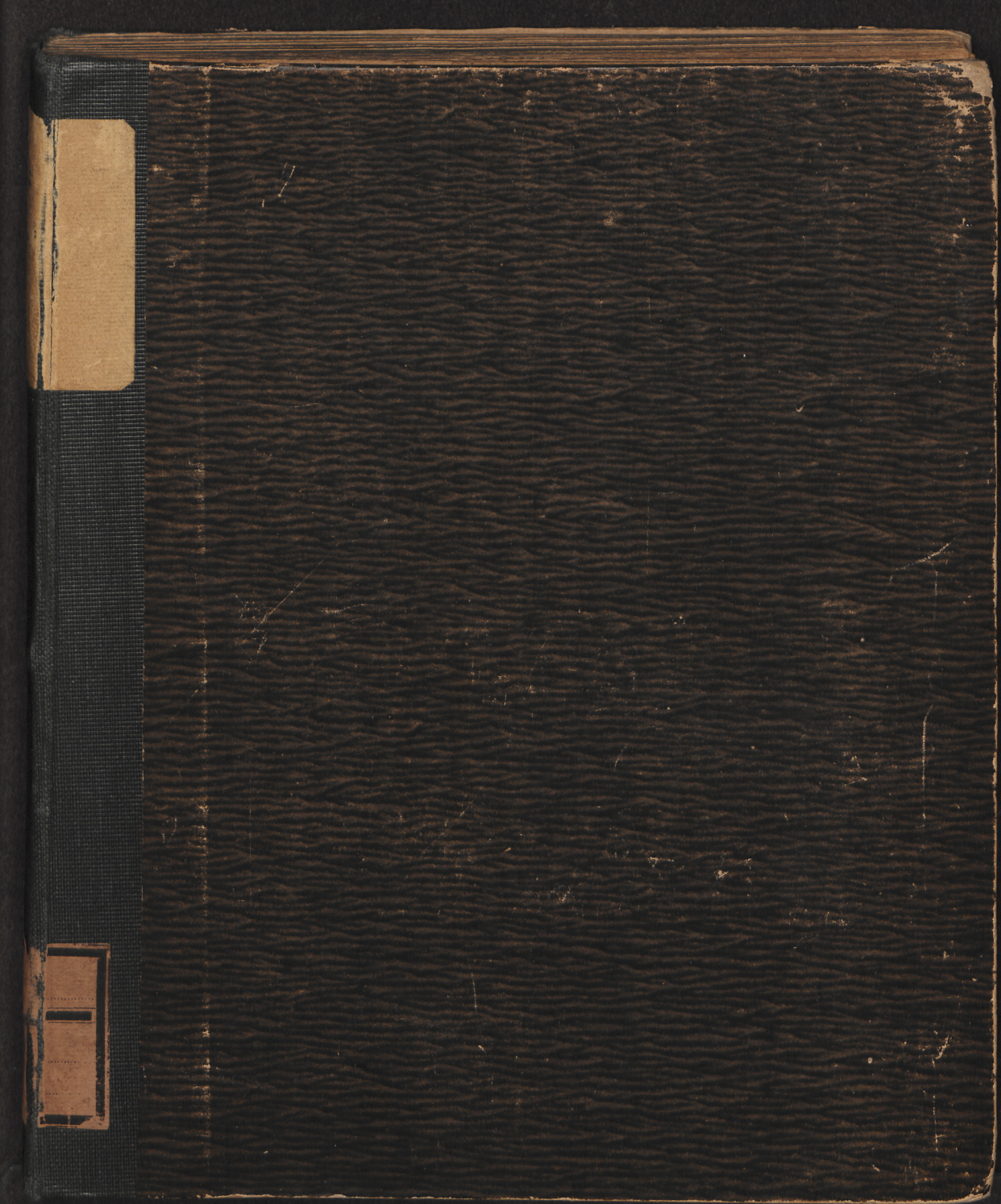
Quaestionum Miscellaneorum De Magia Decas Philosophica

Rostochii: Pedanus, 1617

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn728272024>

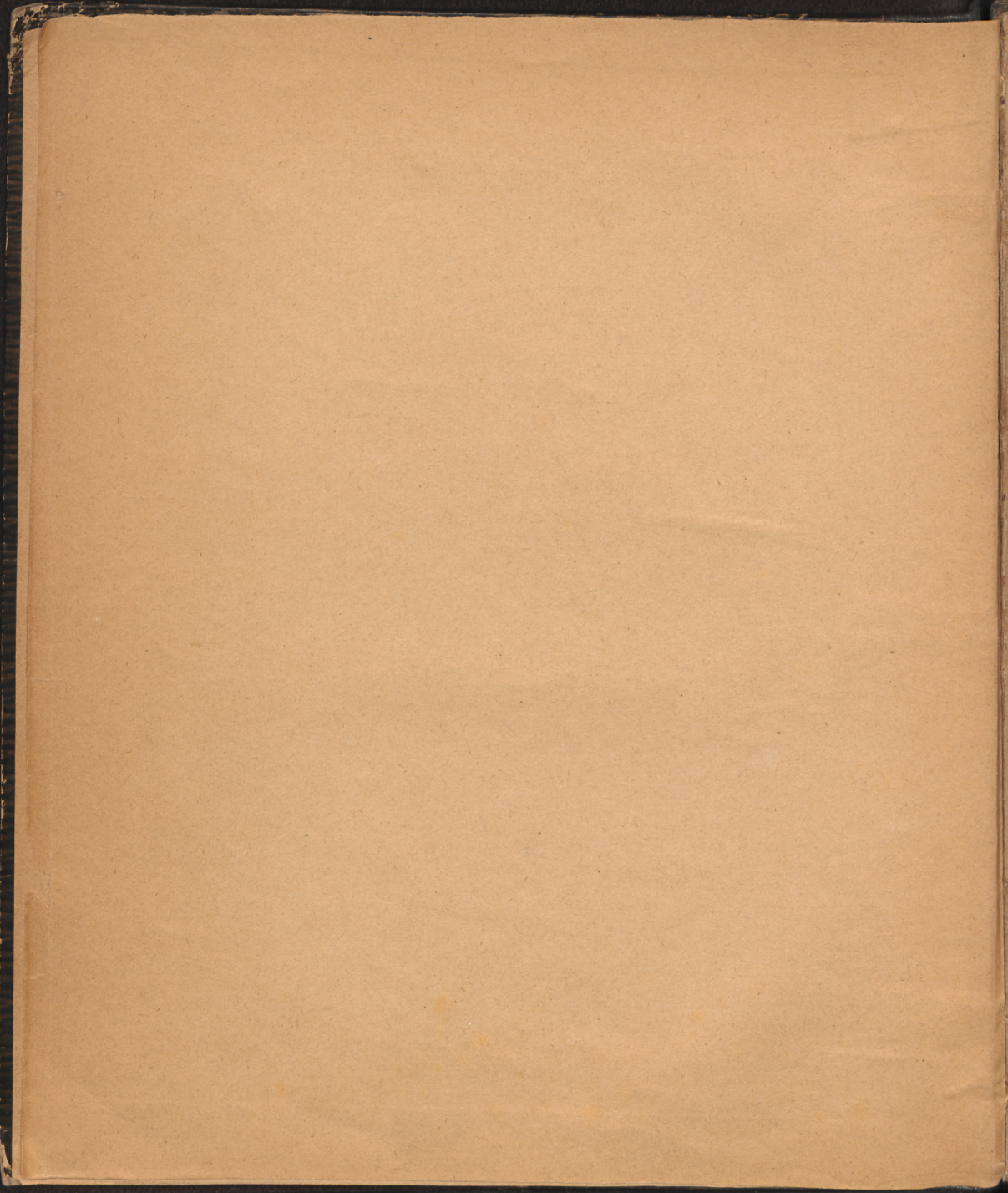
Druck Freier Zugang

Ad-1028¹⁻⁸

Quaestionum Miscellanearum

DE MAGIA

Decas Philosophica,

Quam

In florentiss. Academ. Rostochiens.

SUB PRÆSIDIO

Clarissimi & Excellentissimi Viri,

M. IOANNIS SLEKERI

Physic. PROF. publ. ordinar. Facult. phil. p.t.

DECANI spectabilis,

Præcept. & Promot. colend.

Publico ritè Philosophantium

consensus

Examinandam proponit

IOACHIMUS LIZOVIUS

NRupinensis Marchicus.

Ad diem cum DEO 23. April. in Auditorio
majori hor. antemerid.

ROSTOCHII

Typis exscripsit Ioachimus Pedanus

Anno M. DC. XVII.

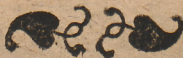
ILLVSTRISSIMO ET CEL-
SISSIMO PRINCIPI AC
DOMINO,

DN. PHILIPPO II^{do},
DUCI STETIN. POMERANORUM,
Cassubiorum ac Vandalorum, Principi Rugiæ, Comiti
Gutzkoviæ, Lawenburgensium & Buto-
viensium Dynastiæ, &c.
Domino suo Clementissimo

*Hæc de MAGIA Quæstiones ut
Principi Literatissimo &
Sapientissimo,*

*Subjectissimo mentis affectu καὶ εὐχαριστίας ἔνεκα
offert, dedicat*

JOACHIMUS LIZOVIVS
Autor-Respondens.

De Quibusdam Quæstionibus Magicis

Dissertatio Philosophica.

Περί μισθ.

DE Magis quia hodie pervulgata apud omnes est oratio, pauci tamen, quid de illis & ipsorum factis vere statuendum, cognitam habent, placet, exercitij & veritatis indaganda gratiâ, hinc inde quasdam de Magia & Magicis actionibus quæstiones excerpere, illas sub philosophiæ severioris incudem revocare, & beneficio rationis sobriæ succinctam earundem analysin ac decisionem subjicere.

Set igitur, quod bene sit?

ἀγαθὸν δαίμωνος,

Quæstio 1.

An detur quædam Magia licita & vera?

Resp. Quod in alijs vocibus usu venire compertum est, ut abusu improbi male audierint, idem hic accidit. Vox Tyranni olim augustissima sui & Regem ac Monarcham notavit, hodie ex prava nonnullorum praxi Imperatorem Imperatoriâ potentiâ nefarie abutentem designat.

Sic Sophistæ nomen invidiosè amabile fuit, & non nisi Sapientem ac Philosophiæ Doctorem dixit, quia verò ex illis quidam fallacibus conclusivunculis inanem Sapientiæ speciem præ se ferebant, adeoq; quæstum inde aucupabantur intolerabilem, factum postea est, ut isto nomine non nisi Impostores tales venerint hodieq; vulgò veniant.

Pariter de voce Magorum & Magicæ habendum. Dicebantur hi in Persia principio homines studijs doctrinæ de Deo, optimarum artium & naturæ rerum dediti, qui apud nos Philosophi & Theologi dicuntur; Quorum etiam tanta apud ipsos erat auctoritas, ut qui Regi axiomaticè gaudere vellet, prius disciplinam eorum degustare necessum haberet, teste Cicerone l. 1. de divinat.

Cæterum quia postmodum scientia ipsorum in meram degeneravit vanitatem & petulantiam supersticiosam, ut non solum observatione Syderum futura quævis prædicere, sed & artificijs quibusdam (potius maleficijs) & scire se

- omnia & posse profiterentur, monstruosissimis perstringi appellationibus ceperunt, dicti fascinores, praestigiatores, venefici, arioli, & quid non? Zauberer/ Schwarzkünstler etc. quippe qui maleficas & omnibus legibus vetitas artes exercerent. Atq; hinc est quod etiamnum hodie praestigij & maleficijs istis dediti Magi nuncupentur, & Magiae vox in partem deteriorem sensu plane infami & ignominioso accipiatur: Non abnuente etiam Philosopho, quando cum vulgo res est.
5. Interim nihil obstat, quo minus Magi illi antiquiores & veri, nominis honesti dignitatem retineant; Quin etiam quotquot hodieq; Magiae veteri & sobria, Naturali imprimis, dant operam, Magorum verè ac ritè dictorum nomen cum Graeco σοφῶν seu Φιλοσοφῶν, Latino Sapientum, commutare queunt, vel eo designari non adeo exhorrescendi causam habent.
 6. Omnino enim discernenda haec Magia ab altera illa est, quae vulgò Nigromantia (Germanis die Schwarzkunst) dici consuevit. Haec enim vetus & laudabilis nihil est aliud, quam recondita & accurata rerum naturalium, caelestium & sublunarium, scientia & praxis, quam praestantissimi quiq; Philosophi velut altiore & sanctiorem quandam disciplinam indefesso semper studio longq; usa conquisi verunt.
 7. Piccolomineus l. de facult. motus anim. finit strictius & intimius Conjunctionem quandam (applicationem rectam) agentium & patientium invicem, comparantium ad efficiendum aliquid per sui conditionem & naturam, latentem tamen & cum admiratione.
 8. Iam si istu se continet cancellis ac limites suos non excedit, quæ ex agro eam Philosophico eliminandam dixerit? quæ non licitam potius liberaliq; homine dignam ac omnibus modis venerandam pronuntiârit?
 9. De Salomone res est in confesso quod disciplinae hujus cultor fuerit excellentissimus, ut qui de natura rerum, de stellarum motibus, de plantis, arboribus animalibusq; cognitionem habuit plane divinam: Vide. c. 2. Sapientiae à v. 17. ad v. 22. usq;.
 10. Idem de Adâmo omnium parente & Philosophorum primo statuendum, qui beneficio artis Physicae, vel, quod perinde est, Magiae hujus naturalis, omnium animantium è terra nascentium naturam & proprietatem calluit exactissime, indeq; omnibus convenientia imposuit nomina, exercitio nae jucundo & admirando! Gen. 2. v. 19. 20.
 11. De Noacho, Mose, Iacobo, Iosepho, Davide, Daniele & ceteris Sanctis DEI hominibus, Φιλοσοφῶν καὶ Φιλοσόφῶν, Φεραμῶν καὶ ἀγίων πνευμάτων

πρὸς μὲν Ἰωάννην, ut est 2. Petr. 1. v. 21. vide, si placet, Cl. Præceptorem meum
Iac. Martini exerc. Metaphys. l. 2. p. mihi 761.

Et pertinet huc quod Ioan. VVierus l. 2. de præst. Dæm. C. 3. ex 12.
Hebræorum Rabbiniis annotat, antiquos Patres ad Sanhedrim, h. est, consilium
& iudicium magnum admisisse neminem, nisi Magia peritum & gnarum 70.
linguarum.

Quæstio I I.

Ad quam Philophiæ partem pertineat Magia licita; &
an illicita etiam eò referri queat?

Resp. Magia licita antiqua dupliciter considerari potest. 1. latè Sic olim
res non modo naturales, sed & civiles imò etiam divinas seu sacras concernebat,
adeoq; Magi vocabantur, qui alias Physici, Politici, Theologi quin & Medici ac
Astrologi dicuntur. Vide supra, & confer Aretium in probl. part. 2. loc. 144.
p. mihi 585. sequ. Hac ratio ne spectata ad diuersas disciplinas & partem
philosophiæ tam $\pi\rho\sigma\alpha\kappa\tau\eta\upsilon$ seu activam quàm $\tau\epsilon\omega\eta\lambda\alpha\kappa\eta\upsilon$ seu contempla-
tivam pro diversa consideratione sese extendet.

II. Stricte, & prout ex $\delta\iota\alpha\mu\epsilon\tau\epsilon\sigma$ illicitæ novæ opponitur. Sic res
tantum naturales respicit, adeoq; ad philosophiam naturalem, quæ est Physica,
pertinebit, ut ut $\omega\pi\epsilon\theta\epsilon\chi\eta$ quadam sc. præcellentia hic agnoscatur. Magis
enim & minus non variant speciem, Nec quæ accidit hic minori seu effectus
sententiæ quicquam derogat. Accidit enim illa & Mathesi, in qua beneficio,
Arithmeticæ, Goemetriæ, Astronomiæ, Opticæ & id genus cæterarum scientia-
rum multa egregia opera producuntur, quæ tamen propterea ex circulo philoso-
phiæ contemplativæ haud facessere iubemus.

De Magia illiberali & illicita quæstio est obscurior & altioris indaginis. Per
anagogiam tamen seu reductivè ad physicam quoq; considerationem pertinere
dici potest, propter videlicet motus & actiones Magicas.

Quoniam enim in his, quod primum ac vere movet, non omnino sit con-
siderationis Physicæ, sed Metaphysicæ potissimum; per hoc tamen non stat, quin &
ipse in se motus (ut alteratio, & motus localis) & Subjectum quod movetur,
sint considerationi naturali subjecta. Qua de re monet Arist. 2. phys. text.
71. & 73.

Et quamvis nec id, quod movetur, modo naturæ suæ consentaneo ut plu-
rimum afficiatur, sed $\pi\rho\sigma\alpha$ $\Phi\acute{\upsilon}\sigma\iota\upsilon$ & violenter; attamen cum violentum
præsupponat id quod secundum naturam est (ut patet ex Arist. 5. phys. text. 57.

& 58.) eodemq; consideratione reducatur, motus Magici saltem per reductionem in naturalibus constituendi erunt.

6. Loquimur autem de ijs hic factis, quæ à Magis sunt non simpliciter $\chi\zeta$ $\Phi\alpha\lambda\sigma\iota\alpha\varsigma$, sed imprimis $\kappa\alpha\tau' \alpha\lambda\theta\eta\tau\epsilon\alpha\varsigma$, de quibus alias.

Quæstio III.

Magiæ quæ hodie infamis & illiberalis, utrum quis salvâ conscientiam incumbere possit?

1. $\Pi\alpha\chi\upsilon\lambda\omega\varsigma$ Magia infamis & illiberalis nihil est aliud quam superstitiosum divinandi, prestigiandi, incantandi sive studium sive artificium per sceleratissimam Satanae evocari confederationem acquisitum. Vel, est studium quod ad res miras insolitas & homini per se impossibiles ope Satanae præstandas impenditur.
2. Hujus aliquot species annotatas & explicatas invenies tum ex ipsis vocibus Hebræis sacrae scripturae apud Rev. Dn. Frantzius disp. 9. in Deut. th. à 98. tum ex VVieri, Peuceri & similium authorum commentationibus apud Clariss. Dn. Meisnerum part. 2. Phil. Sobr. p. 825. seq. Præceptores utrosq; meos nullo non tempore apprimè colendos, ubi videantur.
3. Nos ut quæstionis nervum incidamus, distinctione Ἰεωϋδαῖα & πρᾶξις adhibita, quod ad hanc, sententiam negativam amplectimur. Qui enim illius usus licitus esset & conscientiam illam servaret, quod legibus tam divinis quam humanis maximopere damnatum, prohibitum? Considera modò primum & secundum præceptum Decalogi (religiosa ut taceam) & vide loca Levit. 19. v. 26. 31. c. 20. v. 6. 27. Deut. 18. v. 10. 11. 12. &c. His adde lib. 9. Codicis tit. 18. de maleficis & math. Injur. Canonic. decretum Gratiani 26. q. 1. 2. 3. 4. & inprimis 5. c. 1. Tandem huc nota Palinodiam & severissimam ab hac perniciose debortationem ipsius Henr. Cornelij Agrippæ, quæ extat lib. de vanitate scientiarum c. 48. de prestigijs in fine.
4. Interim quæ Ἰεωϋδαῖα , & sine bono, hoc est, si studijs gravioribus sanctioribus & utilioribus non posthabitis nosse ejus duratæ genium & ingenium cavendi ergò, non verò exercere eam fascino causâ discas, imò si & ipse à dulci ejus Veneno te præservare scias & valeas, ejus studium simpliciter abijci aut negligi vix poteris, cum & hoc modo $\kappa\alpha\tau' \alpha\lambda\theta\eta\tau\epsilon\alpha\varsigma$, animæ scilicet venenum, pseudopphetas, quid? Diabolum ipsum ut agnoscamus ipsa sacra scriptura jubeat. Sic enim est facilius latentia pericula istius effugere, strophas ac fraudes ejus detegere, & quam longis post se parafangu Christi ac Apostolorum miracula,

cāla, Diabolica hæcce relinquunt, docere poterimus. Videris Och. Casmannum
part. alt. Angelographiæ p. 587. quæst. An Magiæ studium & usus
sit licitus, Germ. Obs eine Frey Kunst sey. Disquiramus nunc porro.

Questio IV.

Quid habendum de Spiritibus, quos literati
vocant familiares ?

Resp. *Utrum boni sint vel mali in disceptationem venit. Intermedios 1.*
enim seu tertij generis non agnoscimus. Tribemus quidem Abbas quondam
Spanhaimensis in Steganographiæ suæ præfat. illos ut bonos commen-
dat, adeoq; uti frui eorundem ministerio homini ingenio & pio licere scriptitat,
id quod publica protestatione & juramento insuper confirmat. Verum ut ut
Diabolus quandoq; unā cum ministris suis in angelum lucis se transformare no-
vit, noctis tamen & tenebrarum Spiritus reapte manet. Nempe huic nomina
mille, mille nocendi artes: Hic niger est, hunc tu Christiane ca-
veto: latet anguis in herba.

Ecce enim syllogismum! Spiritus qui 1. à Deo ad homines occulte insti- 2.
tuendos non mittuntur, nec 2. à Deo se esse missos eo nomine fatentur aut fate-
ri reverā possunt, nec 3. ad tempus saltem verum perpetuò apud hominem ma-
nent, revelando ipsis res, non cælestes, divinas ac alias prorsus incognoscibiles, sed
mundanas, philosophicas & quandoq; cognita non adeò difficiles, sepe otiosas
& ludicras, 4. qui tenebras amant ac lucem reformidant non palam & ad extra
loquendo sed tam & tacitè insurrando vel inspirando quæ suos scire volunt,
& si quando apparent, quod tan.en agre faciunt, formam exhibendo à majestate
angelica alienam, 5. qui se ab hominibus cogi, ad cuncta flecti, loco, qualis etiam
fuerit, includi, vitru, crystallis, annulis circumferri patiuntur, 6. qui Deo
ejusq; regno adversantur & se adorari ac certis ritibus coli gestiunt imò impuden-
ter exposcunt 7. qui hominis tandem perniciem quæ animam quæ corpus quarunt
ac procurant, deniq; 8. qui superstitioso & idololatrico modo adjurari se & in
famulitium advocari delectantur. Et illi Spiritus boni esse nequeunt, sed oportet
sint è numero malorum, & Cacodemonum. At Spiritus, quos literati
vocant familiares, (quidam Martinellos, Magistellos, & quod assidue
adsint Paredros, nos proprio nomine Diabolos) sunt tales, ut prolixè probat
Rev & Cl. Dn. Præc. D Balb. Meisnerus dict. l. p. à 817. ad 822. Ergo:

Addè: Qui discendi modus scripturæ ignotus imò plane contrarius, ille non
est licitus. At modus discendi à spiritib. fam. est Et. E. Minorem probò: quia
cum.

cum labore & sudore vultus omne quod cupimus, ut capiamus, Deus ordinavit. jam verò à spiritu familiari erudiri & plurima cognoscere laboriosum non est. Tum alia media acquirendæ scientiæ Christianis commendata esse novimus: In divinis sacra scriptura consulenda est, Vid. Joh. 5. v. 39. 1. Tim. 4. v. 16. In profanis ad scripta doctorum hominum recurrendum: Quæ utraq; qui negligit & revelationes occultas expectat, ne is à deliriis Anabaptisticis parum abest. Meisn. ibid. De Spiritibus familiaribus plura qui cupis, adi. D. Hieron. VVellerum lib. 1. de offic. Eccles. Polit. OEconom. Conrad. Pfeil, in clave theol. p. 225.

Quæstio V.

De profectioe Magorum & Magarum ad Comitia Satanica quid statuendum.

1. R. Prostantur Magi & Magæ quod soleant statim temporibus, circa nempe diem Walpurgi horis nocturnis, ad celebranda anniversaria tripudia cum diabolicis amatoribus suis ut & reliquis alicujus provincie aut territorij Magis proficisci, & quidem peracta quadam inunctione, evolvendo per feramina domorum exigua, & equitando super baculis, scopis, furcis, item canibus, equis, hircis &c. in aere, ad loca valde disita, montem v.g. Fruiterorū Germ. auff den Blockberg.
2. Sed somnium plerumq; est merum & putum impurum *Φάντασμα*, in quo ipse Satan omnia ista sic tantum efformat, tamq; fortiter phantasiae Lamiarum dementatæ imprimat & quasi insculpit, ut jurent se illic non modò revera fuisse & multa mira factitasse, sed & alias ibidem matronas complices (sæpè generis & status nobilissimi) vidisse & agnovisse. Quæ unicâ & sola viâ Diabolus insidias fruit hominum fame, vitæ, ac salutis eternæ; cum hæc interim ipsdem horis fuerint in mensis, in convivio inter viros, illæ verò ne quidem pedem domo extulisse, sed vehementi somno correptos quiescisse ocularibus observationibus deprehense sint.
3. Possè Satanam verè corpora humana è loco naturali sursum evehere ac per aëra ferre, largimur, siquidem id tum ipsius naturalis facultas, tum usus & experientia, proh dolor! quandoq; testatur (confer Mat. 4. v. 5. Act. 5. v. 39. Dan. 14. v. 35.)
4. Possè interim eundem Satanam in aliquo communi loco presentibus nonnullis absentium facies & personas tam egregie representare, ut jurentur adesse vivi homines, qui tamen eo ipso tempore alibi degunt, & id compertum est (vide 1. Sam. 28. v. 14.)
5. Ut & hoc, possè eundem cadavera hircorum, equorum, asinorum, hominum &c.

eum &c. induere & circumportare, ut videantur esse vivacissima, quæ tamen
mox in hospitij relinquit abiens & efficiens p̄simum factorem.

Quæ invicem perpendantur, hoc connotato exemplo ex aula Imp. Maxi- 6.
miliani I. in qua duo Nobiles capitali odio disidebant. Nocte igitur eadem
alter in sua domo interficitur, sed alterius in alia domo agentis gladius depre-
henditur cruentus, qui tamen sufficienter probavit, se illà ipsà nocte ex domo
sua pedem non extulisse. Vides illusionem Diabolicam cum egregia malitia
conjunctam!

Ut ut igitur quædam hic interdum verè fieri fatendum esset, magna ra- 7.
men in illis illusio & fraus plus quàm palpabilis manifestò recurret, id quod Ma-
gistratum solertem ac pium latere non debet, ut cautius agere possit in ipso ex-
plorationis Magarum examine.

Quod de phantasia corrupta & somno immisso diximus, ita explicatum 8.
probatumq; damus: Dubium nemini esse potest, Diabolum magnam à Deo per-
missam habere potestatem ac vim invadendi & illudendi Magorum animos,
quippe qui præsidio divino se subducentes sua in castra transferunt, illiq; Sacra-
mento se adstrinxerunt.

Ceterum cum mens ipsa immediatè decipi patiq; nequeat, primà quaq; 9.
arte veterator phantasia obsidet, quæ, ut mentem vanis conceptibus instruat,
apertissima, ut corpus Spiritu percieat potentissima est. Ita verò eam obfirmat
ut ne quem facultati æstimativæ rationiq; sana, de ijs quæ ipse persuasit, judi-
candi relinquat locum.

Hinc per quietem somnia movet prodigiosa, ut, nescio quas, Synagogas fre- 10.
quentare, & uti dixi, comestationes celebrare, aliaq; peragere sibi videntur
homines dementati: Quam in rem adjumenta quædam sumit è natura. Nam
& sporiferas inunctiones imperat, & cibos præbet flatulentos ad suscitandum
fovendumq; turbulenta somnia pollentes, apium, cepas, fabas, phaseolos & alia.

Quo minus autem ista somniorum generatio mira alicui aut impossibilis 11.
judicetur, saltem quid per naturam fieri doceant Philosophi consideretur. Vide
Arist. libel. de divin. per somnium, si tamen ejus est, quamvò & doctum
& philosophicum illum esse nemo dubitat. Confer. lib. de somn. & vigil.

Argumentor ita: Si per naturam fieri monstratur, ut res, quæ longissime 12.
remota nullog; sensu compertæ sunt, imaginationem citra sensum externum
moveant, & somnium excitent, utiq; si imaginum formatrix causa ipsi animæ
intestine adsit, simulacra & somnia inprimet: Item, si falsa somnia & animi
concepta enarrantur ut vera, quoties phantasia æstimativam præcurrit, pro-

B

verifi-

verisimilis multò magis referentur, quibus præter motus celeritatem etiam violentia impressionis in animo accessit. Sed verum utrobique prius, ut patet ex Aristotele & experientia. Ergò & posterius. Refer huc in signe exemplum quòd è Iohanne Keiserberg recitat Lutherus tom. 1. lat. Wit. decl. det. præc. p. 5.

13. Reperunt nonnulli animos Magorum extra corpora abripi & sic ad Panegires suas ferri, illamq; emigrationem nuncupant ἐκστασις. Contra: Cujus animus exspatiatus est, illius corpus erit vel vivum vel mortuum. Si vivum animatum erit quod anima vacat. Absurdum! Si mortuum, ergò & mortui hoc tempore resurgere possunt, quando & illorum anima egressa est. Absurdum iterum! Videantur in hanc rem plura apud Mart. Biermannum in disp. de act. Mag. Helmstadij habita anno 1590. th. à 20. Vel etiam apud Jac. Martin. cent. 10. quæst. ill. phil. q. 5. ubi eadem repetuntur. Quæ Bodinus Iureconf. Gallus l. 2. de Dæmonom. c. 4. & 5. opponit, in ipsa ἐκστασις cum Deo diluemus. Interim consuli poterunt Vier l. 3. de præst. Dæm. c. 12. 13. Delr. tom. 1. disp. Mag. fol. 345. Godelm. l. 2. de Mag. c. 4. §. 1. seq. Casman. d. l. p. 548. & c.

Quæstio VI.

Curatio vulnerum, quæ fit obligatis tantum armis, quæ læserunt, nunquid sit naturalis atq; adeo ferenda, an vero potius ut Magica & superstitiosa fugienda & reiicienda?

1. Resp. Fit hæc ita: Paratur linimentum ex his, quæ dira etiam & superstitiosa sunt, ex sanguine & adipe humano, ex situ qui cranio humano aëre & tempestate innascitur, ex macerata item carne humana cum sanie demortui corporis conditiq; quam Mumiam vocant. Adduntur nonnulla inflammationi prohibendæ, parti corroborandæ, sedandis doloribus conglutinandæq; carni non inepta, ut oleum rosaceum, mel, oleum lini, bolus armenus &c. Tum imperatur, ut aut arma quæ læserunt, si præsto sint, aut tigillum ferramentumve quoddamq; sed rinctum illud prius cruore vulneris indeq; resiccatum, linimento dicto perungatur, & linteis circumligetur, omniq; studio caveatur, ne quæ inherescat squallor. Demum mandatur, ut vulnus non minus quam ferrum bis in singulis diebus linteis mundo & lotio vulnerati hominis imbuto obligetur Bierm. d. disp. th. 61.

2. Et naturalem esse curationem hanc adedq; exercendam multi hædie sunt qui statuunt, cum quibus tamen nos facere non possumus, quandoquidem ejus rei

rei evidentem rationem animadvertere haud dum licuit. Contrarium igitur
qui tenent Theophastrum Paracellum secuti, hac ipsa tenentur, & no-
bis eam aperire.

Interim nodum hunc solvendum objicimus e Philosophia Aristotelica: Omnis
actio legitima fit per contactum, qui vel corporalis vel virtualis, tertius enim
non datur. Arist. lib. 1. de gen. & cor. c. 6. r. 43. Magir. 1. 3. phys. c. 9.
Sed in hac actione neq; contactus est corporalis neq; virtualis, quod probat. Cor-
poralis enim non est, quia extrema non sunt simul, quod tamen necessarium
hujus requisitum, Arist. 1. d. t. 44. Alias cur laese non potius parti quam laedenti
adhiberetur unguentum, quae tamen à se invicem longissime hic disident? Neq;
est virtualis, quomodo enim per tantum intervallum firmus esse poterit con-
tactus, cum ab interjectis corporibus medijs frangatur & alteretur? nonne vis
sanativa, quae à telo obligato egredi fingitur, aërem alteraret, potiusq; cum sana-
tivum efficeret, & demum antequam ad membrum vulneratum devenires, peni-
tus deficeret? Certum enim est, nihil, sive corporeum sit sive corporis expers, in
remotum agere posse, nisi per media simul agat corpora, Dd. Conimbr. 1. 2. phys.
c. 2. q. 1. art. 2. l. 1. de gen. & corr. c. 6. q. 1. art. 2. Relinquitur proinde
curacionem hanc esse actionem ludicram, vanam & illegitimam.

Et parum abest, quin exclamen: Diabolus, cum desinit laedere
creditur sanasse, id quod in multis quoq; alijs superstitionis Curacionibus, quas
aniculae instituunt, deprehensum sepe numero.

Quaquam enim non negamus, quod quidam hic Medici afferunt asserendo
vulnus sauciati etiam absq; medicamento, adeoq; absq; hoc ipso etiam unguento
armorio, consolidari posse, si puta juxta praescriptum modò vivat ager, h. e.
si in omnibus temperanter, & studiose obliget atq; extergat vulnus, vim insu-
per aut urinae lavatione prohibeat puris generationem & acta Est namq; ejus rei
testis Paracelsus ipse in libello, quem de curatione vulnerum edidit.

Attamen quia alijs, imprimis Chirurghi isti, quos hoc nomine Germani vo-
cant Wundseigner/ curationem illam, quae fit unguento certo armis (saltem
applicato, ipso usu comprobant, superstitionem hominum hac ratione confir-
mando, (sive jam statuunt revera per istas ineptias sanari vulnus; sive ex
accidenti, quatenus confidentia & alacritas aegroci usu illarum rerum, quibus
aliquid virium tribuit, excitatur, & consequenter morbus levatur; sive illo
etiam, quo Medici statuunt, modo jamq; explicato) feriet & revocabit illos ab
instituto nihilominus, nisi plane ipsi sint incurabiles (spiritualiter) Canon ex
D. Augustino depromptus qui sic habet: Quaevis curaciones vel observatio-

nes non habent causam in natura vel institutione divina, superstitiosa judicentur, atq; earum inventio transcribenda est Diabolo, Hoc est, (explicante Chemnitio, Theologo dum viveret magno & suspiciendo, post mortem quorumvis, etiam adversariorum, suffragijs maximo & incomparabili) Cum primis inventoribus talium superstitionum fecit tale pactum Diabolus, se talia superstitiose observantibus asaturum sua opera. Fit igitur tacita saltem invocatio & implicitum pactum cum Diabolo, & gaudent Diaboli se ingerere hujusmodi vanis observationibus, ut mentes vanitate implicent & in alia horribilia precipitent. Recte igitur innuit Augustinus tales observationes Christiano omnino esse fugiendas & repudiandas. Hæc ille. Vid. ipsum part. 2. loc. com. in expli. præc. 2. tit. de Magis. Godelm. l. 1. c. 8. à §. 33. Orat. publ. Rev. Frantz. de orac. Ethnicis.

Quæstio VII.

Possitne homo vi artis Magicæ, vel, quod idem, ope Dæmonis transmutari in lupum, felem, canem vel aliam bestiam?

1. Resp. Sic ajunt, qui Magis & Dæmoniaci actionibus nimium tribuunt, inter quos principatum facile obtinet Bodinus. Ic. qui legi poterit, sed cum judicio, l. 2. de Dæm. c. 6. In schola Aristotelica rectissime negatur. Nam (tantum summa rei sequar hic vestigia tantæ) neq; vi materia, neq; formæ; neq; efficientis fieri transformatio illa potest.

2. Non 1. vi materiæ, quia ex illa demum materia ortum ducere res quæq; potest, quæ per formam substantialem preparata ad certum effectum. Iam quod à forma est, specificum est, & tale quod est, aut perpetuum aut frequentissimum est in singularibus; Quare ortus mutuus non potest esse nisi inter res certarum specierum. At vero ex homine fieri lupum, felem aut simile brutorum, specificum non est. Ergo per materiam, cujus in omni generatione prima est habenda ratio, fieri mutatio ista non potest.

3. Nec 2. vi formæ, quia actus quilibet definitus est & definitum exoptat Subjectum, ἄλλο μὲν ἐστὶ ἄλλο ὄν. Quin imo suum quæq; forma definit Subjectum. Spiritus igitur & ratio hominis integra in corpore & figura bruti consistere nequit.

4. Nec 3. vi efficientis, quia efficere est actum producere; id quod fiat oportet ab actu & quidem ejusdem speciei seu univoco. Iam verò it. Dæmon & homo, item lupus specie non conveniunt, nec ullo modo animalis ratio adscribi potest spiritibus, Quocirca Dæmones viribus suis hoc agere planè nequeunt,

ut transformationes in lupos vel similes effectus producant? Vide Arist. in
lib. divinator. II.

Unam nota, scilicet: Quæ divina vi præter naturæ leges sunt, à Ma-
gicis lusibus toto genere sunt separanda. Item, Quæ miraculo sunt divino, ad na-
turæ modum non sunt judicanda. Confer Jac. Mart. ex. metaph. l. 2. p. 588. seq.

Tandem statuimus cum Bierm. th. 41. de λυκάνθρωποις ac simi-
libus μαγικοφώσοι tam multum celebratis, dominari in aliquibus ejusmodi
sevitiam Diaboli, qui impios quidem omnes ad dissolutam vitam deducit, sed
quorum animos per vim tenet (inprimis quos beneficio, potius exitio, confede-
rationis mutua sibi familiariter devinxit) eos ad facinora non solum humano
sed & beluino appetitu terriora impellit. Talem immutationem hominum in
Sarmatiæ provincijs (de quibus magna λυκάνθρωπων fama est) obser-
vare licet, non figuram aut formam sed appetitum humanum exuentem. Con-
fer huc Arist. 7. Eth. c. 1. & 6. Item sententiam quorundam Medicorum,
qui λυκάνθρωποις habent loco alicujus affectionis, eamq; speciem esse dicunt
depravatæ phantasiæ seu imaginationis, cujus rei exempla annotavit Levin.
Lemnius in lib. de humoribus.

Reliqua, quæ de magicis rerum conversionibus circumferuntur, aut nun-
quam visa esse, aut si qua visa sunt, non rem videndam sed oculum videntis fa-
scino fuisse oblesum; aut si inviolatus perstitit oculus, rem videndam subdole
fuisse subductam, aliamq; illius in locum substitutam planè a se veramus.

Nam (ut hoc breviter saltem ex Vairo lib. de fascino addam) novit
Dæmon mille artifex, divinam potissimum si gaudeat permissione, hominum ge-
neri egregie imponere, vel 1. sensuum vires obnubilando, ne ad rem, quæ sen-
suum objectum est, pertingant, vel 2. objectum ipsum occultrando & ejus loco
aliud ostendendo, vel 3. oculorum humores corrumpendo, ut aliter rem concipiant,
quam est, vel 4. aerem intermedium condensando, istiq; rei, quam nobis
gestit exhibere, assimilando, Exemplâ ubiq; sunt obvia. Vide de hac quæst.
August. de civ. Dei l. 18. c. 18. Luth. in expof. Decal. ut supra. VVier.
l. 3. c. 10. l. 4. c. 22. seq. Godelm. l. 2. c. 3. p. 24. Horst. l. 2. nobil. ex. 9.
quæst. 9. Casman part. 2. angel. p. 531. Egregium autem hujus rei exem-
plum vide apud Georg. Sabinum. l. 7. metam Ovid.

Quæstio VIII.

An Dæmones verè cum Magis congregiantur, & proinde
num veram queant procreare sobolem?

Et hoc persuasum est multi. Fatentur enim Magi se cum amatoribus I

Diaboli, quos nominant Süssholz/Leßhorn/Flebertwisch/Schmirbusch/ etc.
non modo coire, sed & ex coitu voluptatem aliquam sentire, semenq; frigidum
esse, quin & sobolem quandoq; subsequi. Exempla vid. apud Zwinger. vol. 9.
l. 3. tit. de libid. Dæmonaica.

Et posse hæc verè fieri, assumto à Diabolo corpore humano, in quod semen
à viris extra vasa naturalia effusum colligat, sicq; vicissim in uterum mulieris
ejaculet, auctores sunt præter Augustinum Ludovicus Vives, Thomas
Aquinas Franc. Valeſius, Ben. Pererius, Lambert. Danæus, Zan-
chius, Bodinius; quibus etiam hanc ob causam Dæmones nunc Hyphialta seu
succubi nunc Ephialta seu incubi dicuntur.

3. Caterum sanior & probabilior est sententia eorum, qui statuunt Dæmo-
niascos hos concubitus seltē esse illusiones & phantastica ludibria, quæ ex sugge-
stione Diaboli etiam honestis & probis quandoq; feminis obrepere possunt, ut
exemplo monstrat Martinus de Arles in tract. de superst. c. 7. Confer Nicol.
Laquerium in flagello hæretic. c. 2.

4. Diabolus enim non modo hominibus. 1. oculorum quit aciem perstringere,
ut supra dictum, 2. & auditum obusioſiorem reddere, quod vel inde manifestum
est, dum sæpe noctu tumultus ac turbas in adibus quorundam excitat, perinde
ac si omnes olla, lebetes, patinæ & canthari in unum coniecti frangerentur,
cum tamen manè omnia illæsa & salva suo ordine & loco disposita conspiciantur;
Verum etiam 3. tactum ac ipsos tangendi palpendiq; actus adeo decipere
didicit, ut si homo manibus aliquid contrectet, id tamen baudquaquam inven-
niat. Vide sis hoc loco Mart. Biermannum th. 32. vel si mavis Jac. Mart.
exerc. Mataph. l. 2. p. 586. Item B. Lutherum c. 6. Gen. p. 84. edit. Wit.

5. Insuper rationes pãdera sequentes hæc: 1. Spiritus qui est simplex, adeoq;
organis ad generationem necessarijs destituitur, generare nequit. Est enim hoc
compositi & proinde corporis naturalis &c. At Diabolus est Spiritus. Ergo.

2. Cui deest semen, utpote materia ad rem præsentem maximoperè
necessaria, ei etiam res ipsa deſit. Absente enim causâ internâ essentiali, qualis
est materia, etiam materiatur, quod essentiam inde accipit, abesse cogitur. Jam
verò Diabolo deest semen. Quod probo: Aut enim illud à se ipso habet, aut
ab alio. Sed neutro modo. Non enim à se ipso; quia alimento caret, cujus
pars superflua & optima est semen. Neq; ab alio; Quamprimum enim istud
extra vasa fertur propria, aut viri ubi generatur, aut mulieris ubi generatio-
nem operatur, vim generatricem & prolificam, cum res spirituoſa sit, statim ex-
halat, ut unanimi consensu docent Philosophi & Medici. Vid. plùr. apud. VVier.

l. 3.

l. 3. c. a. 18. ad 33. *Godelm.* l. 2. c. 5. *Casman.* p. à 597. ad 606. *Timpl.*
l. 4. metaph. c. 4. probl. 26. sequ. *Finck.* exerc. Acad. p. 495. *Thom.*
Sagitt. decur. 6. quæst. ill. phil. cent. i. q. 5.

Concludimus nos, quæ à nonnullis in contrarium afferentur de imprægnatione, partu, prole, & illa, uti congressum, Diaboli præstigij adscribenda esse, ut vel Spiritu inflet, & distendat mulieris ventrem, & in partu fucato supponat puerum, ex aere forte condensato factum, quem ad tempus ipse movet, per quem loquitur, per quem matris ubera tam acriter sugit, ut vix multarum matrum lac sufficiat, vel etiam, ut infantem verè humanum aliunde raptum supponat, & cum hoc permater, si non ex cohabitatione cum proprijs mariti aut alijs viris fuerit genitus &c. Cedendum enim & meo & Lectoris pudori, ac properandum.

Questio IX.

Utrum Magæ valeant ex juncis, bipennibus, clavis & similibus lac emulgere?

Resp. Diabolum multa posse Dei permisso extra est controversiam. Testatur enim hoc 1. naturalis ipsius potentia 2. diuturna & multiplex rerum à primo inde ævo comparata experientia 3. essentia & qualitatibus, quæ polent, exacta scientia 4. summa celeritas 5. sensuum acrimonia 6. Diabolorum ad invicem familiaritas intima.

Hinc sæpè illam dapes aliq; aliunde rapta, poma, pyra, cerasa, fraga tempore hybemo (forè ex Asia, India, Africa vel ubicunq; ætas maturior. Vid. globum vel tab. geograph. quas mappas vocant quanquam & hic interdum fraus occurrat) etiam lac vaccis subductum quacunq; hora suis attulisse & communicasse confederatis Magis compertum est.

Quod autem Lamia seu Magæ persuasa sunt se ejus operâ ex bipennibus, spineris, baculis & similibus siccissimis rebus lac emulgere aut per epistomium excipere posse, in eo, meâ quidem opinione, valde errant, cum nihil minus ab ipsis fiat, ut ut deliramenta quedam adhibeant, sed occultè & guttatim affundatur à Diabolo, qui vaccis id ipsum ante subduxerat. Confer. Iodoc. Hockerium in lib. germ. cui titulum fecit der Teuffel selbst c. 47. p. 88.

Si rogas, quid hoc casu faciendum illi, qui inde damnum sentit? Resp. *καπέργας* & *Ἰελκῶς*, contemnendum esse opus seu maleficium, & in contemtu rogandum Dominum Satanae in fide & pietate, ut servum malitiosum compefeat. Et tantum quoq; de hac questione. Superfunt multæ aliæ non minus nobiles, jucundæ & utiles, de miris Diaboli effectibus & actioni-

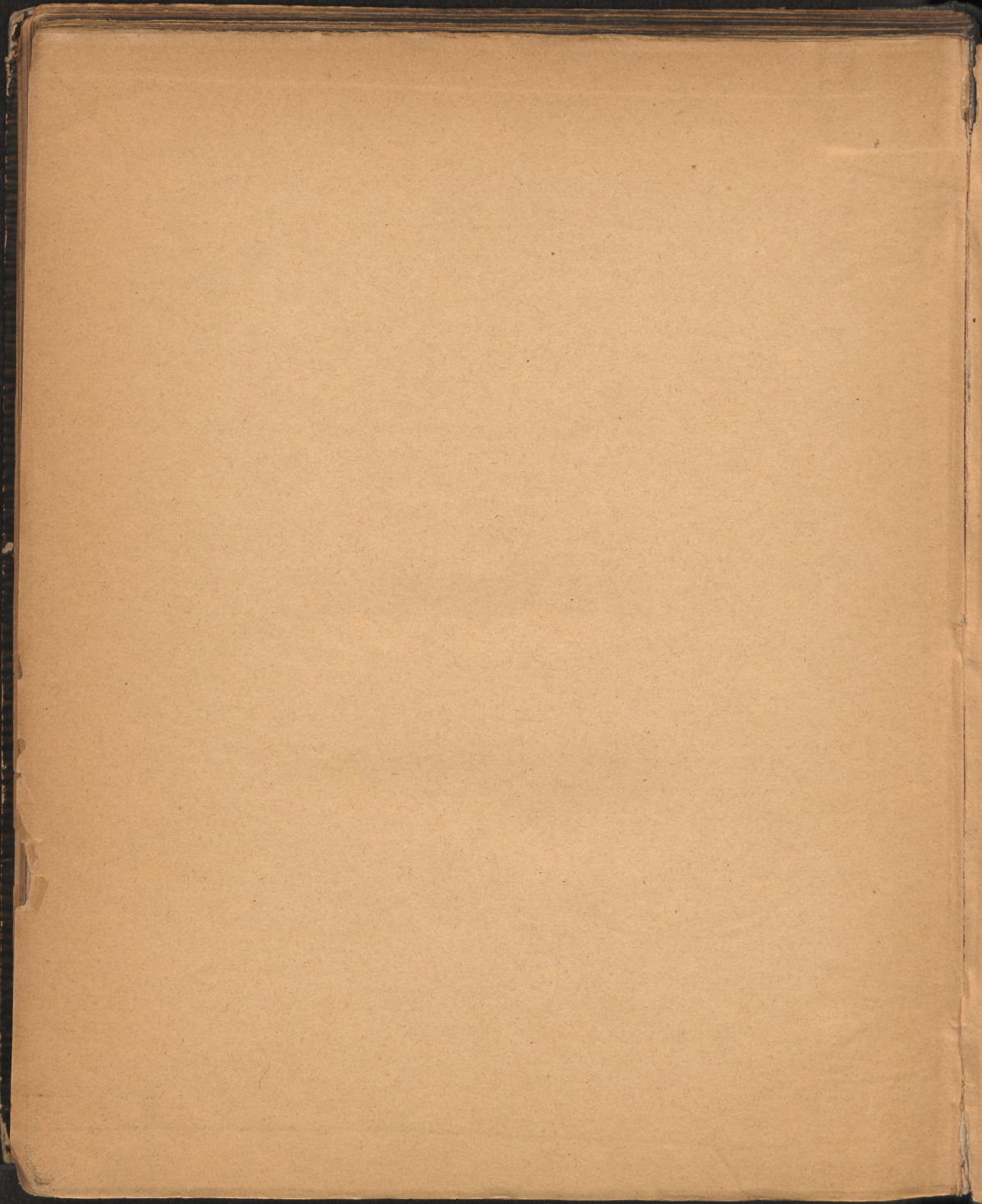
actionibus Magicis stupendis, quas in aliud tempus reijcere cogor. *Impreseniarum ultimâ sequente receptui erit canendum.*

Questio X.

Numquid Magarum per aquam frigidam probatio sit licita

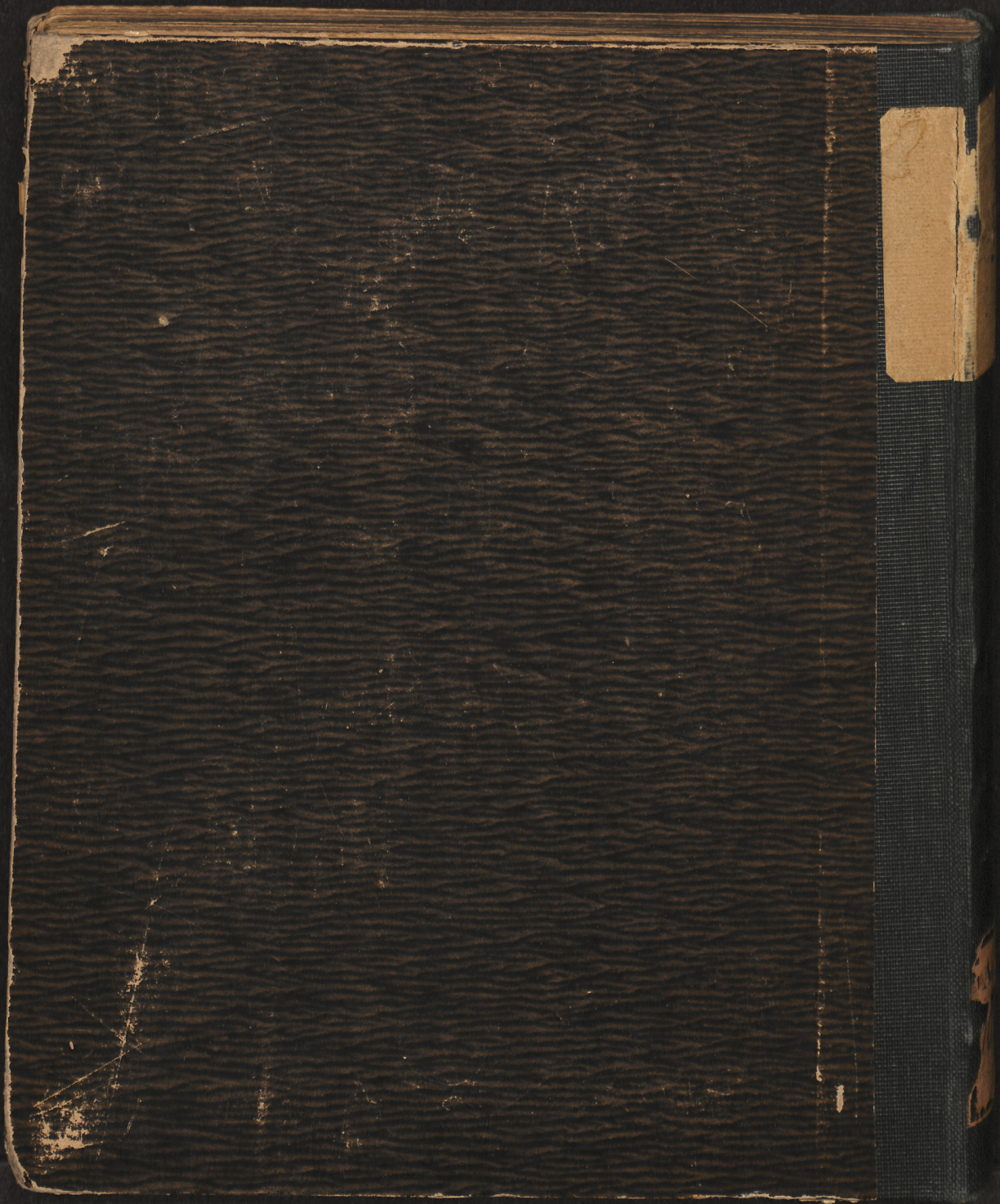
1. *Resp. Dolenda est nimia illa præcipitantia nonnullorum ludicum in medio hoc Christianismo, quâ promiscuè quasvis haud raro mulierculas absq; præviâ eâq; sufficiente & legitima cause cognitione earumq; rerum, quæ ad illam spectant, exploratione accuratori ad ignem rapiunt: Sed & execranda est illa probatio earundem, ab iisdem quæ fieri consuevit, de quâ præsens proponit questio, ut alias probationes secretas & ridiculas mittamus.*
2. *Instituitur hæc in aliquibus Germania locis ita: Alligatur pedi sinistro dextra manus, & sinistra manus dextro pedi, sicq; homo injicitur in aquam frigidam, si supernatat, habetur reus, si mergitur, pronunciatum innocens.*
3. *Quod verò modus iste probandi Magos & Magas sit prorsus illicitus atq; execrandus, his probatum damus rationibus: 1. Superstitiosa est hæc probatio. Hinc per Lotharium Imperatorem (in jure Longob. lib. 2 tit. 54.) sublatæ legitur, hodieq; à Iureconsultis præstantissimis improbatum.*
4. *II. Fallit. Compertum enim sæpius est mulieres innocentissimas hoc modo aquis injectas supernatasse. Meminerimus itaq; Diabolum, quibus malè vult & vitam temporalem invidet (ut omnibus tandem malè vult & æternam invidet) sese supponere injectis & submersionem aliquandò prohibere. Est enim Spiritus mendax & homicida ab initio Joh. 8. & proinde nulla in re majori studio occupatus, quam ut suis mendacibus præstigijs vitæ & salutæ hominum insidietur. Specialem hanc Satanae fraudem Rev. Dn. Præc. Franzius explicat capit. 20. Levit.*
5. *Scribonium itaq; Ramistam morem hunc in sua Physiologia defensitantem relegimus ad Garamantas seu, ut præsius dicam ad homines ab omni tum humanitate tum pietate alienissimos. Videatur de ipsius ratiunculis deliris & blasphemis Cl. Ias. Mart. cent. 5. disp. 8. q. 10. Consulantur & alij Theologi, Jureconsulti, Medici, Philosophi, nobiscum qui faciunt.*
Tempus monet, gratijs Deo devote peractis, jam litus legere & terris advertere proram,

27. 8. 58

Gebunden
von
L. A. GARBE
Rostock
Breite-Str. 25.

ut transformationes in lupos vel similes effectus producant
lib. divinor II.

Unum nota, scilicet: Quae divina vi praeter naturae
gicis lufibus toto genere sunt separanda, Item, Quae miraculo fi
surae modum non sunt iudicanda. Confer Jac. Marr. ex. meta

Tandem statuis cum Bierm. th. 41. de λυκαγ
libus μαεμορφωδες tam multum celebratis, dominari in
sevitiam Diaboli, qui impios quidem omnes ad dissolutam
quorum animos per vim tenet (inprimis quos beneficio, potu
rationis mutuae sibi familiariter devinxit) eos ad facinora
sed & beluino appetitu terriora impellit. Talem immutari
Sarmatiae provinciae (de quibus magna λυκαγθεωπιων
vare licet, non figuram aut formam sed appetitum humanum
fer huc Arist. 7. Eth. c. 1. & 6. Item sententiam quorum
qui λυκαγθεωπιων habent loco alicujus affectionis, eamq;
depravate phantasiae seu imaginationis, cuius rei exempla
Lemnius in lib. de humoribus.

Reliqua, quae de magicis rerum conversionibus circumse
quam visa esse, aut si qua visa sunt, non rem videndam sed o
scino fuisse oblaesum; aut si inviolatus perstiterit oculus, rem
fuisse subductam, aliamq; illius in locum substitutam plane as

Nam (ut hoc breviter saltem ex Vairo lib. de fascit
Dæmon mille artifex, divinam potissimum si gaudeat permis
neri egregie imponere, vel 1. sensuum vires obnubilando, n
suum objectum est, pertringant, vel 2. objectum ipsum occ
aliud ostendendo, vel 3. oculorum humores corrumpendo,
pian, quam est, vel 4. aerem intermedium condensando, is
gestit exhibere, assimilando, Exempla ubiq; sunt obvia.
August. de civ. Dei l. 18. c. 18. Luth. in expof. Decal. t
l. 3. c. 10. l. 4. c. 22. seq. Godelm. l. 2. c. 3. p. 24. Horst.
quæst. 9. Casman part. 2. angel. p. 531. Egregium aute
plum vide apud Georg. Sabinum. l. 7. metam Ovid.

Questio VIII.

An Dæmones verè cum Magis congregiantur
num veram queant procreare soboles

Et hoc persuasum est multis. Patent enim Maga

B 3

